

(74)			BADE- DUSJ- OG TOALETTRUM	NBI (74).005
Bade-, og toalettrum			Dimensjonerende brukskrav	

Oktober 1972

CDU 643.52
CDU 648

0 GENERELT

01 Bladet viser eksempler på planløsninger av sanitærrum i boliger. Alle eksemplene har en romdybde på 2,20 m og klosettskålen plassert slik at det alltid kan bli minst 1,20 m avstand fra midtakse til vegg, til begge sider. Disse forutsetninger bygger på rullestolbrukeres plassbehov.

02 Også andre hensyn tilsier større sanitærrum enn det vi stort sett er blitt vant med. Foruten plass til alminnelig kroppshygiene og til barnestell, bør man regne med at noe klesvask alltid vil foregå i leiligheten, også når det er vaskemuligheter utenom den. I små leiligheter vil plass til vaskeutstyret fremdeles måtte settes av i det kombinerte bad og WC. I leiligheter med adskilt bad og WC samt eget vaskerom vil det samlede areal komme opp i 10—11 m². Hvis man tar utgangspunkt i de prinsipper som vises i bladet, har en valgmuligheter for en fleksibel innredning av rommene. Med samme areal til våtrommene vil man kunne tilpasse planløsning og utstyr til de fleste bevegelseshemmedes behov, uten at det derfor er tale om spesialboliger. Se nærmere om dette under pkt. 34, der det også vises en rekke ulike romtyper uten plass for rullestol, men hvor arealet er brukt på annen måte.

03 Det har vært tatt til orde for å sløyfe sluk og andre rørgjennomføringer i golv. Selv om det kan gi tekniske og andre fordeler, mister man visse bruksmessige fortrinn. Fra bevegelseshemmedes synspunkt må sluk ansees som et krav for å sikre mulighet til dusjplass i plan med golv.

04 Dette bladet bygger på Byggedetaljbladene: NBI(74).001.2, (74).011, (74).021 og (74).031 Bade-, dusj- og toalettrum. Dessuten vises til følgende blad:

- NBI(42).311.2 Flissettingsarbeider. Vegger
- NBI(43).303.2 Golvbelegg. Keramiske fliser på golv
- NBI(43).401.2 Golv i baderom. Plastbelegg på tregolv
- NBI(43).411.2 Golv i dusjrom i hus med trebjelkelag. Dusjkar med og uten overløp
- NBI(75).012 Vaske- og arbeidsplass i boliger. Vaskeplass i kjøkken og baderom

1 BADE-, DUSJ- OG TOALETTRUM
2,20 m × 2,40 m = 5,28 m²

11 Dimensjonerende utstyr og aktiviteter

111 Avstand fra forkant av klosettskålen til motstående vegg bør for rullestolbrukere være min. 1,40 m, helst 1,50 m. På fig. 11 er antydning noen av de stillinger rullestolbrukere inntar med stolen ved overflytning til klosettskålen. Med den viste avstand vil det også bli plass for en pasientløfter.

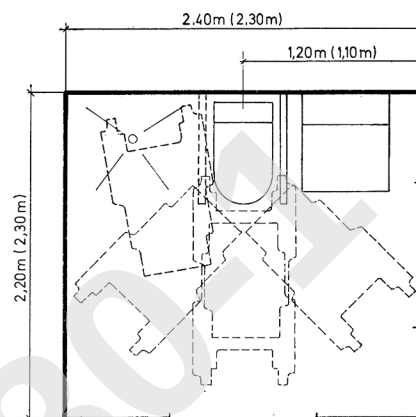

Fig. 11

Mål 1:50

Dusj- og WC-rom

De forskjellige stillinger av rullestolen ved overflytting til klosettskålen er dimensjonerende. Den frie golvplassen tillater rullestolbrukeren å snu inne i rommet. Servanten er tegnet med et avstandsstykke til vegg, 0,2—0,3 m bredt (for bevegelseshemmede). På begge sider av klosettskålen er vist armstøtter. Den stiplede av disse svinges opp eller inn mot bakveggen ved behov.

Målene i parentes er veiledende for prosjektering over et 3M (300 mm) modulnett.

Om en i husholdninger uten rullestolbrukere plasserer standard innredning 0,6 m dyp mot veggen vis-a-vis klosettskålen, blir det igjen en passasje på 0,9 m foran klosettskålen.

112 Når bad og WC er adskilt, bør det i badet være satt av plass til og opplegg for senere montering av klosettskål. Avstanden fra klosettskålens sider til nærmeste vegg bør være minst 0,8 m, helst 1,0 m. Ved plassering av klosettskålen som vist, vil en alltid kunne få hånddusj ved klosettskålen. Den kan også brukes til spyling av bleier o. l., og evt. som erstatning for bidet.

113 Baderom i boliger der en må regne med barn, bør gi plass for et stellebord ca. 0,6 m × 0,8 m, og plass til skittentøy.

Det bør være veggplass til skap eller hyller for det viktigste utstyr i forbindelse med barnestellet. Til håndklær kan det antydning en veggplass på 1,0—1,5 m bredde.

Hyller kan evt. plasseres over vaskemaskin, stellebord eller benk.

I hovedsak faller disse kravene sammen med kravene under pkt. 111 og 112.

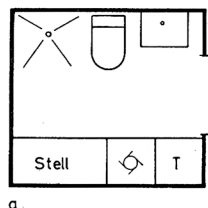
12 Eksempler

Alt etter dørplassering får man forskjellige muligheter for innredning av rommene. Se fig. 121 a—d som viser døren plassert på kortvegg og fig. 122 a—d med døren midt mot klosettskålen.

Fig. 121 a—d

Mål 1:100

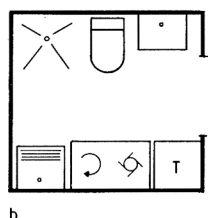
Eksempler på innredning av rommet vist i fig. 11, og med døren plassert på kortvegg

a

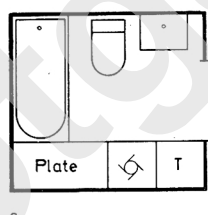
a Fast utstyr: dusj, klosettskål og servant

Tilleggsutstyr: tørkeskap, vaskemaskin og stellebord

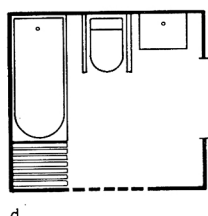
b

b Fast utstyr som a. Tilleggsutstyr: skyllekar, vaskemaskin med sentrifuge, tørkeskap

c

c Fast utstyr: badekar, klosettskål og stor servant
Tilleggsutstyr: benkeplate, vaskemaskin, tørkeskap

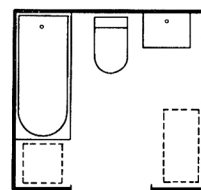
d

d Fast utstyr som c. Tilleggsutstyr: pall (krakk) i forlengelsen av badekaret, til bruk for bevegelseshemmede

Fig. 122 a—d

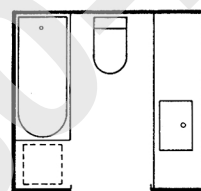
Mål 1:100

Eksempler på rommet vist i fig. 11, og med døren midt mot klosettskålen

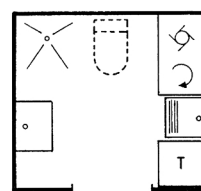
a

a Fast utstyr: badekar av valgfri lengde, klosettskål, servant. Tilleggsutstyr: benk eller stellebord, krakk eller skittentøykorg e.l. Hvis lengden av rommet er min. ca. 2,25 m og badekaret 1,60 m blir det igjen 0,60 m i forlengelsen av karet som kan brukes til tørkeskap e.l.

b

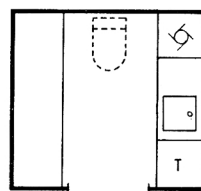
b Fast utstyr som a, men servanten innfelt i et toalettbord.

c

c Kombinert toalett- og vaskerom

Fast utstyr: servant, dusjgarnityr, eventuelt klosettskål, skyllekar. Tilleggsutstyr: vaskemaskin og tørkeskap, eller andre kombinasjoner.

d

d Vaskerom, eventuelt kombinert med WC

Her er vist benk med vaskekum, vaskemaskin og tørkeskap mot én sidevegg, og benke- og skapplass, eventuelt tørkesnorer for større plagg e.l. mot den andre sideveggen.

- 13 I små leiligheter er det ofte ett kombinert bad/WC og vaskerom. Et rom ca. 2,20 m × 2,40 m uten badekar vil være stort nok for 1 à 2 personer, forutsatt at man ikke trenger stor fri golv plass. Stellebord vil forutsette begrenset vaskeutstyr (fig. 121 a). Hvis all klesvask kan foregå et annet sted, får man plass til badekar og stellebord m. v., (se f. eks. fig. 122 a), eller man får et rent dusjbad/WC for rullestolbrukere (fig. 11).

2 BADE-, DUSJ- OG TOALETTRUM

2,20 m × 3,10 m = 6,82 m²

- 21 Rommet er vist i fig. 21. Lengden 3,10 m tilsvarer lengden av rommet i fig. 11 pluss bredden av et badekar 0,70 m.

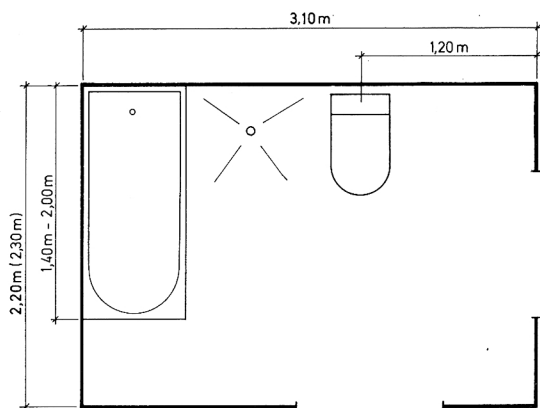

Fig. 21

Mål 1:50

Bade-, dusj- og WC-rom

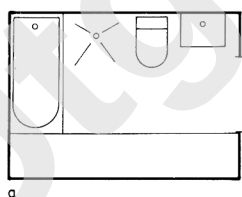
Rommet tilsvarer minimumsrommet vist på fig. 11 pluss bredden av et badekar, 0,70 m.

- 22 Fig. 22 a—d viser noen typiske eksempler, alle med badekar. Denne romstørrelsen bør være et minimum for leiligheter med ett kombinert bad og WC, og der det forutsettes å være plass til vaskeutstyr.

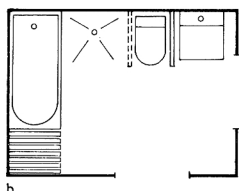
Fig. 22 a og b

Mål 1:100

Eksempler på innredning av rommet vist i fig. 21

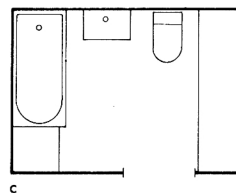

- a Fast utstyr: badekar, dusj, klosettskål, servant. Tilleggsutstyr: komplett vaskeutstyr med skyllekar, stor vaskemaskin og tørkeskap, eller redusert vaskeutstyr samt stallebord eller benk e. l.

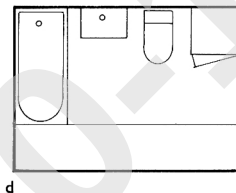

- b Fast utstyr som a. Tilleggsutstyr: pall i forlengelsen av badekaret, armstøtter ved klosettskålen.

Fig. 22 c og d

- c Fast utstyr: badekar, servant, klosettskål. Tilleggsutstyr etter behov, kfr. f. eks. fig. 121.

- d Fast utstyr og tilleggsutstyr som c, men mot langveggen, som gir 0,2 m lengre veggplass hvis rommet måler 2,20 m × 3,10 m.

3 ROMKOMBINASJONER OG BOLIGTYPER

- 31 Nedenfor er det satt opp en oversikt over hvilke sanitærrom og hvilket utstyr man anser nødvendig i boliger av forskjellig størrelse. I rubrikken til høyre er nevnt tilleggsutstyr som det er ønskelig å installere eller avsette plass for.

Boliger for:	Sanitærrom:	Eventuelle tillegg:
Inntil 3 personer	Baderom med klosettskål	Dusjplass Bidet
3—4 personer	Baderom WC-toalettrom	Dusjplass Bidet
4—6 personer	Baderom, evt. med klosettskål Dusjrom med klosettskål	Dusjplass Bidet
Inntil 8 personer	Baderom med klosettskål Dusjrom WC-rom	Bidet Klosettskål i dusjrom

I boliger som skal belånes i Husbanken kreves atskilt bad og WC når det er flere enn 4 sengeplasser på golv. Det vil i praksis si de fleste 4-roms- og større leiligheter. I det følgende vil vi se areal til bade-, WC- og vaskerom under ett. Under visse forutsetninger gir Husbanken tilskott til vaskeromsareal, eventuelt til en vaskeromsdel i bad eller kjøkken. Se nærmere om reglene for dette i HB-bladene 9702.2 og 9707.2 (Husbankens veiledningsblad).

Ett av de større soverommene bør ha direkte forbindelse med et bad/WC. Samtidig er det ønskelig med et WC ved leilighetens entre, eventuelt med tillegg av et dusjrom. Det kan brukes til å spyle skittent yttertøy, det ligger bekvemt til for småbarn som leker ute, og det kan brukes som toalettrom av gjester og hybelboere. Minimumsrommet er stort nok til at en kan dele det med en spanskvegg og oppnå dusjavlukket skilt fra WC.

32 Boliger over flere etasjer

I boliger med rom på flere plan bør det være et WC-rom som vist på fig. 11 på inngangsplanet. Det vil lette forholdene for bevegelsehemmede beboere og gjester.

33 Boliger på ett golv med sanitærrommene spredt

Selv om det installasjonsmessig er en fordel å samle sanitærrommene mest mulig, vil de nevnte hensyn i pkt. 31 ofte føre til at rommene blir liggende spredt. Vaskerommet står man som regel friere med å plassere. Det kan legges for seg, til kjøkken eller til et bade- eller toalettrom. Det siste alternativ gir størst fleksibilitet.

I noe større boliger bør ikke baderommet gjøres mindre enn i fig. 21.

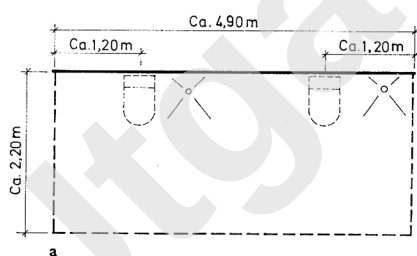
34 Boliger på ett golv med sanitærrommene samlet

De beste valgmuligheter for alternative romoppdelinger får man med et samlet sanitærromsareal. Det vil også gi den mest effektive utnyttelse av plassen. Fig. 34 a—f viser et eksempel på forskjellig utnyttelse av et sanitærrum på 10,8 m².

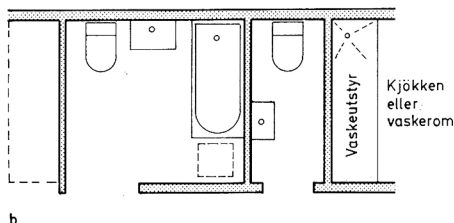
Fig. 34 a og b

Sanitærrum 10,8 m² med to klosettavløp og to sluk

Mål 1:100

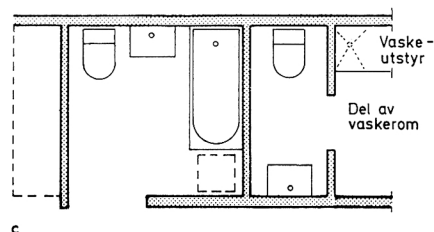

a Totalt golvareal disponibelt for sanitærrum

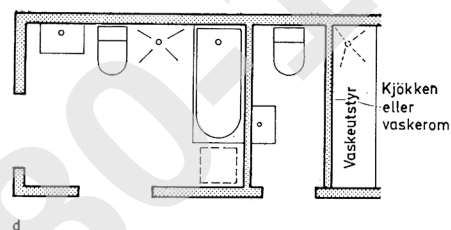

b Arealet i a delt opp i et baderom med servant og klosett og et WC. Et areal til venstre på 1,7 m² kan tenkes lagt til andre rom. Til høyre er markert plass for utstyr til klesvask, som en del av et kjøkken eller vaskerom som går ut over arealet i a. Ett av slukene vil befinne seg under vaskeromsutstyret.

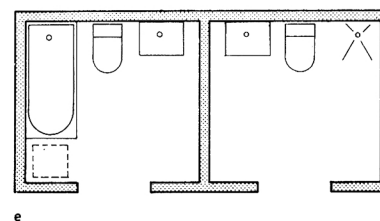
Fig. 34 c, d, e og f

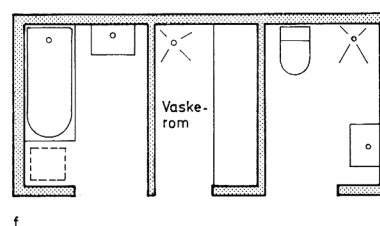
c Som b, men med adkomst til WC gjennom vaskerom

d Som b, men med større bad, ved at arealet mot venstre er fullt utnyttet.

e To like store rom, som fig. 11. Rommene er her vist som baderom med klosettskål og servant (til venstre) og stort WC med dusj.

f Lite baderom, lite vaskerom samt WC med dusj

4 LITTERATUR

- 41 Stiftelsen FOKUS. Principprogram; Fokusanläggningar för svårt rörelsehindrade.
- 42 Boysen, Carsten og Lange, Tore. Bevegelsehemmedes krav til boligen. Norges byggforskningsinstitutt. Oslo 1973.
- 43 Svennar, Elsa. Boligens planløsning. Norges byggforskningsinstitutt. Oslo 1973.